

EL GIGANTE

Klak

La Porta Sublim ensorrada

B^oN

FOTOGRAVATS
A. JOARIZTI
 CONSELL DE CENT 289.
 BARCELONA

Mundial Palace

CONCERTS SANTOS TOTS ELS DIES

GOBERTS DESDE PESSETES 3'50 - Els divendres,
 boullabaise - Dissabtes, menú corrent y vegetarià

DR. M. CAMPS

ESPECIALISTA

Vies urinaries - Enfermetats secretes - Aplicació 606

Mendizábal, 6, 1.er, de 3 a 5

Clínica: Fusteria, 2 y 4, 1.er, de 12 a 1 y de 7 a 9 nit

¡La vellesa es mes horrible que la mort! Se pot arribar
 a tenir molts anys sense esser vell, si's pren ab
 la constancia

Enofosforina Serra

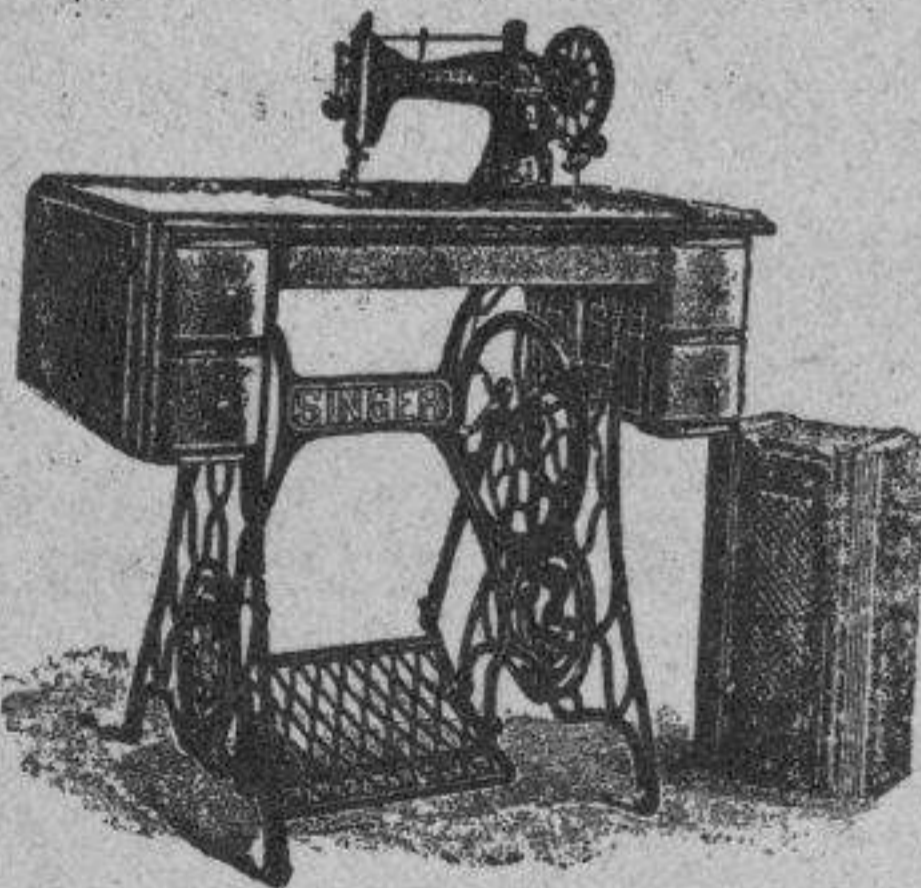
reconstituyent insuperable, de gust agradabilíssim
 Vos donará alegría, claretat d'enteniment y vitali-
 tat completa. Dipòsit general:

Centre d'Específics y Aigües minerals, Pelai, 9; Barcelona

Taller de Máquinas de Cusir

DE

JOAN VIVES

Reparacions de tots els
 sistemas. Compra y
 proporciona la venda
 de máquinas usades y
 accessoris de tots siste-
 mes. Garantía y eco-
 nomía en els preus

Despaitx: Baix S. Pere, 16

: Taller: Freixures, 8 :

Les Mancomunitats en el Congrés

CONFERENCIA DEN

PERE COROMINAS

EDITADA PER EL GALL

:: PREU : 15 CÉNTIMS ::

Se ven : A Barcelona en els kioscs, en les societats catalanistes y en les administracions de *El Poble Català* y EL GALL
 A fora, en les societats catalanistes y a casa nostres corresponsals

LES DEMANDES A L'ADMINISTRADOR

La conferència den Salvatella

EL diputat per Figueres D. Joaquím Salvatella ha donat, a Lleida, la seva anunciada conferència. El tema a desenrotllar y el prestigi del conferenciant havien desvetllat un extraordinari y justificat interès en l'opinió catalana. Cal confessar que a la major part de aquesta li ha produït una decepció.

El Sr. Salvatella, no savèm endevinar per quins motius no estigué a l'alsada del seu innegable prestigi.

Mai se podria calificar am més justesa, de « un discurs més » la conferència del jove diputat català.

El seu parlament fou un seguit d'incoerències, vulgaritats y llocs comuns.

Digué lo que hem dit tots, desde'l més humil soldat de fila al més enlairat prohóm; que la democràcia catalana, per la suicida inactivitat dels seus homes, per l'infecunda actuació de tots els seus organismes, no ha fet tot alló que amb anhel esperaven els catalans, en profit dels ideals patriòtics y liberals. Pera'l Sr. Salvatella, aquesta conducta constitueix el camí del fracàs.

Rés tenim que objectar en aquestes apreciacions, puig, com deiem abans, tots conveníem en reconèixer que l'inactivitat ha sigut funesta pera l'obra de la democràcia catalana; però, el cas es que'l Sr. Salvatella feu algunes afirmacions que cal recullir y comentar per lo que directament atanyen a l'entranya viva del ideal patriòtic dels catalans.

El diputat federal nacionalista, amb una lleugeresa inconcebible en un home de la seva cultura y dels seus ideals polítics, afirmà que a Catalunya no existia'l problema nacionalista ni el nacionalisme, ideal — segons ell — que ningú ha definit encare.

Es realment paradògic que un home com en Salvatella, afiliat a un partit « federal NACIONALISTA », dubti de l'existència y la racionalitat y justícia

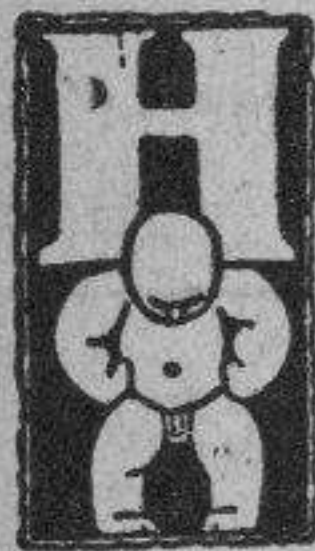
d'aquest ideal. Si no tinguéssim la convicció de que'l jove diputat per Figueras es un home lleal y sincer, que sent noblement els seus ideals, creuríem que a l'entrar a formar part de la «U.F.N.R.», ho va fer sense sentir amb el programa del partit aquella perfecta identificació que ha de fer feconda l'actuació y l'obra de les comunions polítiques.

Un polític a la moderna, com el Sr. Salvatella, que estigui al corrent del moviment espiritual d'Europa, no té dret a negar l'existència del nacionalisme, problema que agita fonament a tants pobles europeus, fins al punt d'esclatar en forma violent y sagnant. ¿Que'l nacionalisme català no l'ha definit ningú? Si no ho recordem malament, va ésser precisament el Sr. Salvatella el que, en un miting conjuncionista, celebrat no fa molt temps, a Còrdova va fer una definició de l'ideal nacionalista de Catalunya. En aquella ocasió, nosaltres no vàrem regatejarli el nostre més entusiasta aplaudiment.

¿No fou justament el partit federal de Catalunya el que reclamà el dret que se li reconegués la seva pròpia personalitat? ¿No fou el Sr. Salvatella un dels defensors més decidits del criteri nacionalista dintre'l federalisme català? ¿No fou el diputat per Figueras un dels primers socis del « Centre Nacionalista Republicà » de Barcelona?

Creiem que la necessitat de justificar la seva conducta am la «U. F. N. R.» va fer que les seves paraules no expressessin fidelment el seu pensar. Fóra llàstima que'l Sr. Salvatella, un dels deixebles preferits del malaguanyat Vallès y Ribot, que ajunta al seu talent una decissió y un entusiasme lloables, s'hagués deixat inficionar del mefític ambient de la capital d'Espanya, que corromp y perverteix a qui'l respira, y que precisament an el Sr. Salvatella tinguéssim d'aplicar aquelles encertades paraules den Vallès quant deia que de Madrid ens tornen als homes camviats.

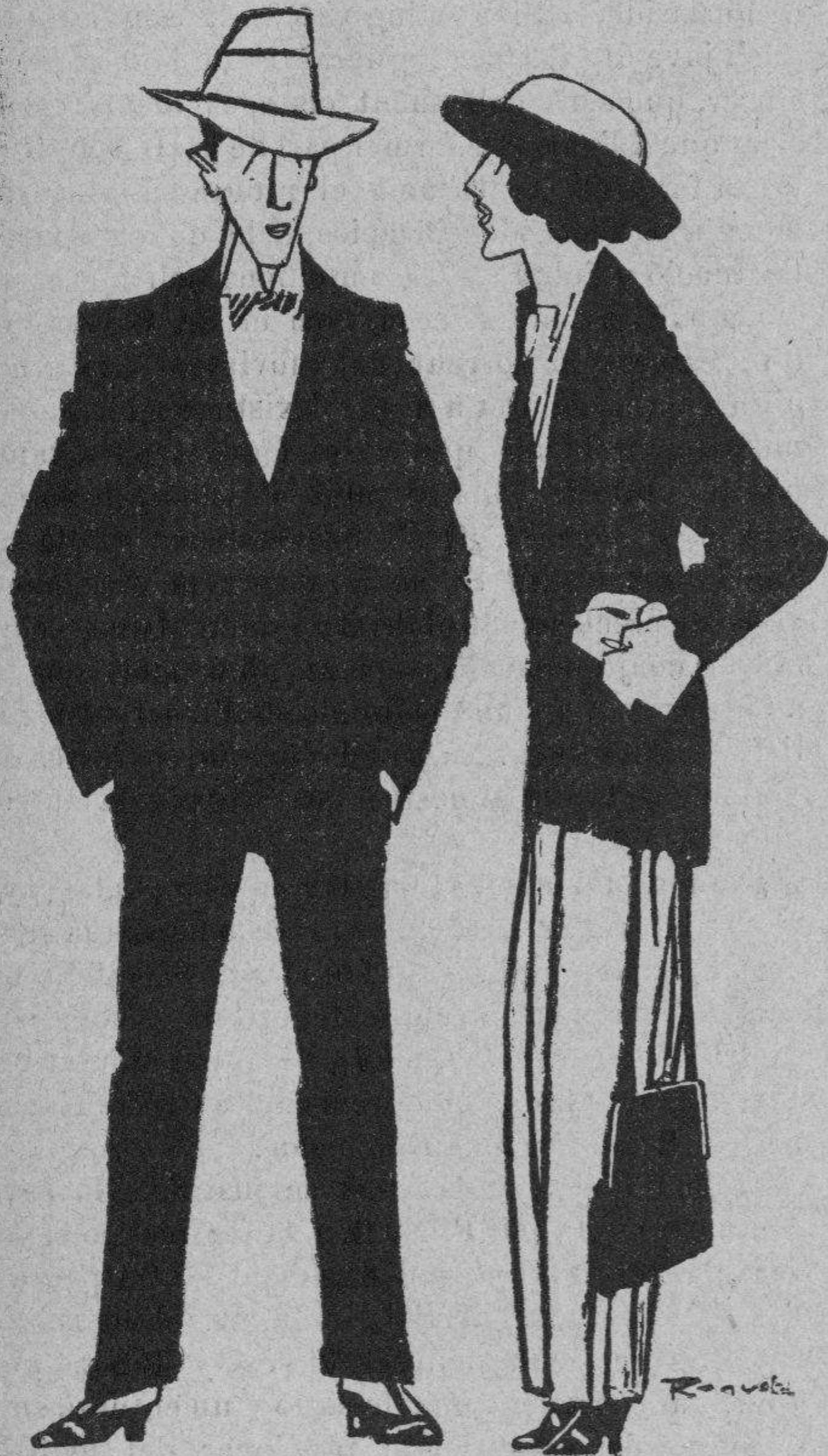
Municipalització de serveys

La mort en Nicomedes Méndez, el conegut butxí, pera servir a V., com diuen que deia.

No se saben ben bé, a terme fixo, les causes d'aquesta mort inesperada. Alguns diuen que ha mort d'aburriment, perque, no rès, no rès, ja feia una pila de temps que s'estava en vaga.

Sigui com sigui, Deu l'hagi perdonat, y li sigui la terra lleu. Amén.

TORNANT DE TARRAGONA

- Com ha anat l'Assamblea?
- Bé.
- Y el viatge?
- Bé.
- Com han quedat els fondistes?
- Bé.
- Y la Lliga?
- Malament.

Però veusaquí que, aquesta mort, posa a l'ordre del dia un problema interessant.

El mateix dia de la defunció circulà, per càla Ciutat la següent nota oficiosa :

« Algunos concejales tratan de pedir la municipalización del servicio de verdugo, y el establecimiento de la horca, con objeto de vender la cuerda de los ahorcados ».

Naturalment que la cosa causarà una estupefacció enorme, perque mai ningú podia imaginar-se que s'arribés fins a tal punt; però la nova sensacional se confirmà y aixís sembla que la « comisión correspondiente » ja ha estudiat l'assumpte el qual serà sotmés, ben prompte, a discussió del Consistori.

Però com qu'es sapigut que, en aquella casa, no's crea mai cap plassa que abans no's tingui preparat l'individu que tingui d'ocuparla, les càbales que's feren respecte qui serà el futur butxí, foren forsa interessants.

Sentirem assegurar que la plassa perteneix, de dret a nostre estimat company en la premsa y distingit crític d'art, D. Esteve Batlle, de *El Diluvio*. Naturalment que la nova, dita aixís, sense preparació de cap mena causarà, de segur, extranyesa. Però no hi ha pera que extranyarse, senyors: ens explicarem.

D. Esteve Batlle concorregué a unes oposicions que's convocaren pera proveir una plassa d'auxiliar de Museus, quals oposicions s'endugueren uns altres senyors que no eren precisament el redactor de nostre benvolgut confrare *El Diluvio*. Però l'Ajuntament, sempre solícit, reconegué a D. Esteve Batlle el dret a ocupar la primera vacant que's produeixi, sense necessitat de concorrer a noves oposicions. Aixís, doncs, si la municipalització del respectable servei de butxí, es concedida, la primera vacant, serà aquesta « d'executor de la llei », la qual perteneix de dret a nostre excelent company y erudit crític d'art D. Esteve Batlle.

Naturalment que per arreu hi han animetes roines, y ara, en aquest cas també s'han presentat, disputantli la plassa. Tothom veu lo mateix: un empleu amb no gaire feina, ben remunerat y apropòsit pera alguna gangüeta; perque segons qui sigui el president de la « comisión correspondiente » o'l « concejal inspector », figurevos les « combines » a que dona lloc la venda de les despulles dels ajusticiats. ¡Y si'ls patíbuls s'aixequessin en ple mercat de Sant Josep, el deliri!

Els que més li fan la contra son els regionalistes, els quals tenen reservat el càrrec pera un conegut banquer que'ls ha ajudat poderosament en lo de la contracta de les escombraries y en lo de la reversió dels tramvies. Y com que, sapigut es l'interès que'ls deixebles den Cambó posen per abdós afers no és extrany que lliurin batalla pera endur-sen per un dels seus la plassa de butxí.

Y si l'aconsegueixen — que l'aconseguiràn perque ja pactaràn oportunament y amb forsa sentit pràctic amb qui sigui — podran dir a Catalunya, a

Barcelona, a la Llibertat y a la Autonomia, signant-los hi la forca:

—Respectables senyores, posinhi'l coll. Serà un jail y rés més. Ja hem triat a un dels nostres pera que al donar l'estrebada no'ls hi fassi tan de mal. Pitjor ho faria un lerrouxista.

L'esperit d'estalvi

EN Tytirus ho hagués vist y s'hauria mort de riure.

Ell prou diu y predica contra aquest esperit d'estalvi del posarse maneguins, de posar fundes a les maletes, d'usar guardapols, però no surt am la seva. L'estalvi fa'l seu camí...

Aquet día ho vegerem a Reus.

Una senyora, tota seria, pujaba carrer de Llovera amunt. Duia una bosseta a les mans. ¿Qué serà, qué no serà? Doncs era'l portamonedes dintre d'una funda.

¡Sagrat esperit d'estalvi, puntal de la familia, sostenedor de l'orde social!

Tytirus te beneeix y et saluda.

■ ENTRE CARLINS

— Aquets poques-vergonyes de lliberals, a Pius X li diuen ¡Papa-sastre.
— ¡Fan mes, fan mes, no deixen obrir les tabernes.

L'Assamblea Escolar

COM que totes les coses que siguin fetes ab bon fí y per els joves, ens plauen molt, no té res d'estrany qu'ens hagi agradat una miqueta la passada Assamblea Escolar. Ens hem de fer càrrec de tot; la «Federació Nacional d'Estudiants» es una cosa raquítica y molt mansoia, però'ls que la componen encare tenen prou pit pera organisar Assamblees, les quals segons sembla, tenen y tindran èxit quan se celebren a Madrid, Sevilla, Granada, etc.

Pera lliurarse del ensopiment, bo es qu'es fassin

Assambleas Nacionales ab becerradas. Lo qu'es a Barcelona tot va ferse en mitj d'un gran ordre y d'una fredor que gelava. Fins en això algú hi ha vist el catalanisme. Els joves universitaris catalans no volen esser *nacionales*. Y això es forsa vritat perquè entre'ls estudiants d'aquí encare n'hi han d'*espúreos* com es deia avans.

Nosaltres desitjem que continuin prenentsho en serio els d'*allende*, que discuteixin forsa y arreglin l'Universitat y aixís resorgeixi l'Espanya *castiza*. Lo qu'es per aquí, segons ens diuen, els estudiants de fora hi van disfrutar molt y sobretot varen esser causa de que hi haguessin tres dies de festa. Es lo que's deia avans per l'Universitat: ¿qu'és això de l'Assamblea? — Doncs mira, tres dies de festa...

DE VUYT EN VUYT

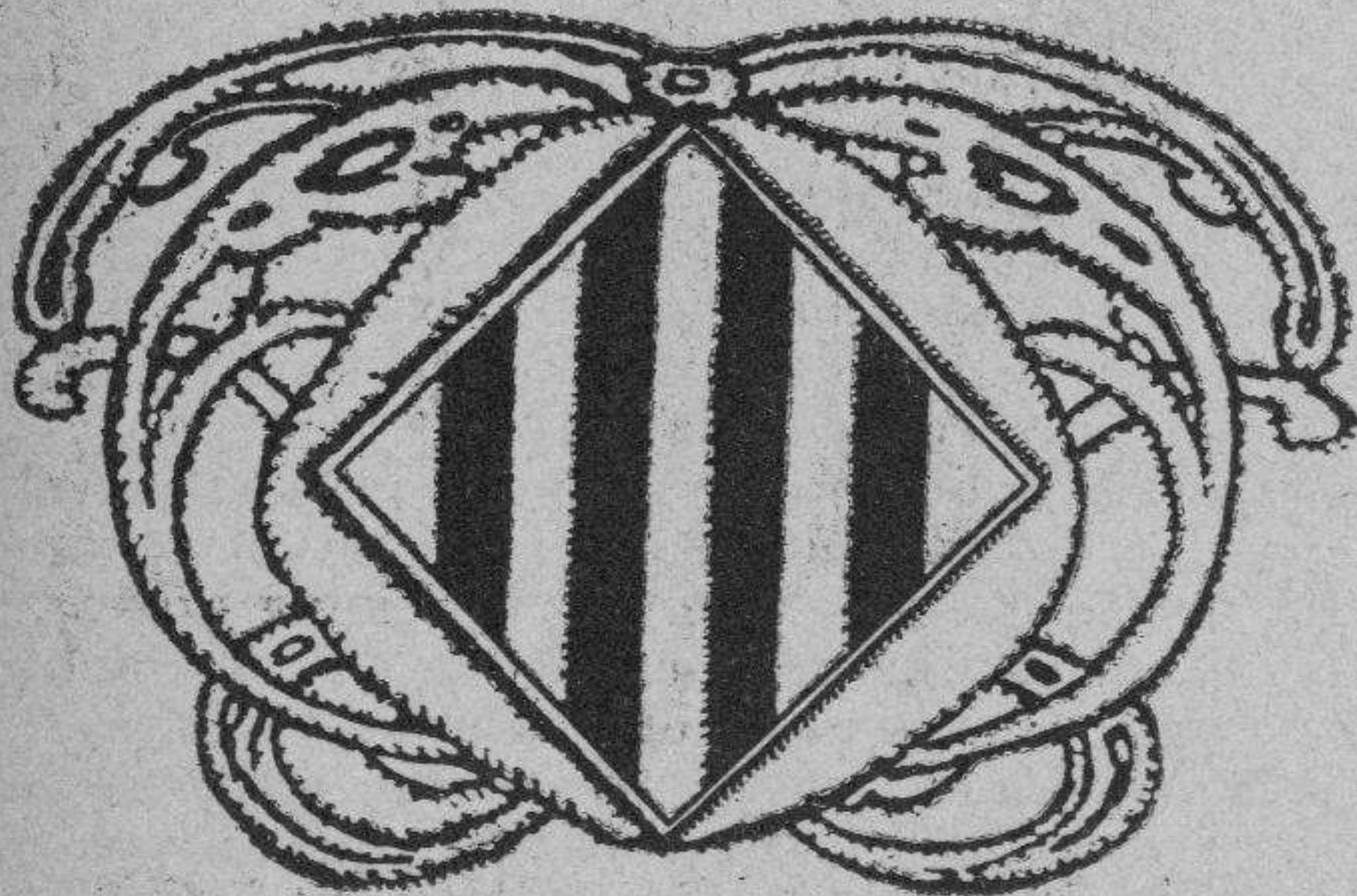
Fragment elegíac
en la mort de D. Clodoaldo Piñal

Y el trist lleó de la viril Espanya
arraulit a la porta de la torra
que marca la frontera de Castella,
pantejant tristament, així's dolia :
—«¡Ombres del Cid y de Gonçal de Córdova!
ànimes de Cortés y dels Pizarros
y de Didach de Almagro; póls augusta
de D. Joan d'Austria y de Cisneros;
cendres santes dels tersos invencibles
de Flandes y Rocroy, Lens y Pavía...
Se m'en va un altre fill, fort com vosaltres;
vos arriba un germà, sanc de sanc vostra;
vòla un altre immortal: obriuli els braços.

*Ploréu, ploréu ninetes
que'l burro està malalt;
té mal a les potetes
y'l ventre li fa mal...
s'es mort, oh Verge Santa,
D. Clodoaldo Piñal.
¡Ay, molíns de la Manca!
¡Ay, els llanuts remats!
¡Ay, perles del Toboso!
¡Ay, fellòns catalans!
La rassa més gloriosa
dóna els últims badalls...
S'acaba el temps de gesta
y'ls seus varons s'en van!*

*¡Plorèm a D. Clodoaldo,
Deu l'agi perdonat!*

EL GALL DE LA PASSIÓ

A travers dels Cines barcelonins

El Belio-Graff del Passeig de Gracia

VANS d'obrirse'l «Saló Catalunya» en plena
plassa d'igual nom, era'l «Belio-Graff» el
cine indiscutible de l'aristocràcia. Les nits
de moda, y les tardes dominicals, s'omplia
d'una triada y per'xò nombrosa concorrencia. ¿Era l'as-
pecte de la sala ab ses cortines avellutades, color d'or
vell amb la seva noble proporció, amb el sostre alt y'ls
passadissos amples? ¿Era la preferencia elevada sobre
un cadafalch plena de butaques idèntiques a les dels
teatres? ¿Era la situació del local y l'amplaria de les
portes que feia ben visibles als que hi entraven o en
sortien, que deixava en llarga exhibició als que espe-
ren en la tarda del diumenge? No sé ben bé si era cap
d'aquestes circumstancies la que produia els aristo-
cràtics plens: potser eren totes plegades.

Jo, portat pels meus principis democràtics mai he
mirat ab gran simpatia aquest cine. Aquell orgue
quasi eclesiàstic, fent sentir les seves ensopides ar-
monies m'hauria fet dormir més d'una vegada, si no
fos perquè la concorrencia té la costum de parlar
molt y molt alt. Estant a les fosques ningú diria qu'es
gent distingida la que us volta: el castellà adoptiu
d'alguns concorrents també us manté en vigília, es-
perant sempre la sorpresa d'una dicció nova, d'una
paraula per primera volta castellanitzada.

Are, ab l'apertura del «cine» esmentat ha arribat
pera'l Sr. Belio una època de vaques no gaire grasses.
Aquella senyora ben conservada, que cada diumenge
se presentava a última hora en son cotxe de lloguer,
entre les dues filles lleugerament pintades, que cada
diumenge feia baixar al lacai a pendre tres «prefe-
rencias», que cada diumenge les trovava totes des-
patxades, que cada diumenge s'en anava sense entrar
ab la satisfacció d'haver estalviat sis rals devant de
doscentes persones, potser no tornarà mai més.

¡Y será veritable llàstima! Per aquet espectacle do-
nat gratuïtament a la porta del «cine» valia la pena
de soportar l'orgue y'l castellà dels concorrents.

UN CÍNIC

Fines ironies

La'l coneixen, a Madrid. Y potser el coneixen més que nosaltres. Lo que hi ha es que en aquella terra de l'eufemisme no li parlen com nosaltres. Li diuen ric y somriuen, li diuen revolucionari y fan l'ullet.

Nosaltres treiem la caixa dels trons y dièm pa al pa y vi al vi. Allà fan pastetes y no diuen més que irregularitats a lo que podria dirsen una altra cosa.

Pero pera contribuir a la major ilustració de les masses de Barcelona, reproduirèm lo que del *caudillo* deia *Mundo Gráfico* de Madrid. Es interessant, a fé:

«*Nuestros politicos en la intimidad.*—D. Alejandro Lerroux.

—Está acabando de vestirse para visitar al Sr. Alcorta... Tenga usted la bondad de esperar un momento...

Dijo el ceremonioso secretario, me hizo una cortés reverencia y desapareció.

Hallábame en un magnífico salón biblioteca contiguo al despacho del Sr. Lerroux. La espera podía justificar curiosidades. Empecé mi inventario.

Sobre la mesa del despacho, papelotes con muchas firmas y muchos sellos negros, azules, violetas... debían ser cosas de curia. Los estantes de la biblioteca, repletos de libros, aparecían ordenados con tal simetría y tenían los libros aspecto tan flamante, que producían la impresión de no haber sido consultados nunca; y, sin embargo, todo el mundo sabe que Lerroux lee y estudia mucho. El mobiliario, *dernier cri* y lujosísimo.

Al sentir pasos adopto una modesta actitud de cortedad e indiferencia. Era el Sr. Lerroux. Venía ligero, joyante, perfumado, envuelto el recio cuerpo de luchador en un traje gris impecable; crugíale algo el calzado... Un apretón de manos rebotante de cordialidad, acoge mi saludo. Después excusa su tardanza. déjase caer en cómodo sofá y exclama, subrayando las palabras con una sonrisa amiga:

—Supongo que usted vendrá a sorprenderme en plena intimidad. ¿Eh?

—Exacto—contesto.

—¡Caramba! El caso es que yo no tengo verdadera vida íntima—y al decir esto palpábase la corbata, procurándole simetría.—Toda mi vida la consagro al partido, a las ideas que defiendo... He aquí mi programa cotidiano: Me acuesto entre doce y una, me levanto entre seis y siete, leo la prensa, escribo las cartas urgentes, dicto la correspondencia más apremiante y de once a una recibo las visitas. Después como, y por la tarde, o voy al Congreso o trato los asuntos que ocupan mi atención.

Si are jo fos Catalunya, aquet mico el donaria al federal Sr. Salvatella, vehí de Madrid.

— ¿Qué busques, ab aquet fanal?
— El catalanisme de la «Lliga».

— Algo de su carrera política...

— La empecé joven, a los veinte años, interviniendo casi como instrumento inconsciente en el movimiento que acaudillaba Villacampa... Un poco accidentada mi carrera. Ya ve usted, he tenido que ir al terreno ocho veces, la primera con Burell; luego he estado cinco veces en la cárcel y dos en la emigración... Ahora es otra clase de lucha, lucha de Parlamento, lucha de *meeting*, de prensa... ¡qué sé yo!, es un batallar constante por el triunfo de nuestros ideales de partido. Ya conoce usted el programa: es la esencia de la democracia; se diferencia de los demás en su tendencia verdaderamente socialista. Porque nosotros preferimos el procedimiento revolucionario y como medio de acción la organización del partido, no en los estériles comités, meramente políticos, sino en entidades que cumplan una función social, como escuelas, cooperativas, consultorios médicos, agrupaciones de socorros mutuos, etc. etc.

— No soy político, Sr. Lerroux, y no se me alcanza bien la diferencia entre el partido *radical* y los *republicano-socialista* y *reformista*.

— Nuestras diferencias esenciales de doctrina son estas: nosotros somos amantes de la autonomía municipal hasta el federalismo; somos partidarios de la libertad civil y de la emancipación de la conciencia hasta la separación de la Iglesia y del Estado; pensamos en la igualdad económica, para llegar a la cual proscribimos las diferencias de clases y preconizamos la supremacía del trabajo sobre el capital, por lo cual, sin establecer pugilatos, creo sinceramente que en la actualidad el *radical* es el más numeroso y mejor organizado de los partidos republicanos.

Todo aquello me parecía muy bien; la igualdad económica, la abolición de la diferencia de clases... He ahí sin duda la sociedad perfecta...

Sonó el bocinazo de un auto, allá abajo en el patio. Hasta mí llegaba el tufillo acre de la gasolina, mezclado con el grato olor de los muebles ricos y nuevos, de la buena cocina y del hogar confortable.

— ¿Cuál ha sido el momento más grato de su vida?...

— Pues, mire usted, Carretero, una de las más grandes satisfacciones de mi vida la recibí cuando estando celebrando un mitin en Rosario de Santa Fe, donde me hallaba emigrado, me comunicaron por teléfono el cablegrama de mi triunfo en Barcelona y derrota de la solidaridad.

— Tiene usted un magnífico hotel — dije.

— Sí, es bonito — repuso variando el tono de voz, — sobre todo tiene un jardín... ¿Quiere usted verlo?

— Con mucho gusto...

Desde el jardín pasamos a un edificio contiguo donde el Sr. Lerroux ha levantado un gran establecimiento tipográfico para editar obras y tirar *El Radical*... Abajo, las naves de máquinas; en la planta alta la redacción del diario. Salimos al patio; en él está el *garage* con dos magníficos automóviles: un «Mercedes» 20 H. P., doble faetón, y un 16 H. P. «Minerva», landolet, que frente a la puerta de la cochera, y con el *chauffeur* a la orden, esperaba a D. Alejandro para marchar. El Sr. Lerroux me invitó a subir al *auto*. Partió raudo y a los pocos segundos llegábamos a *Mundo Gráfico*. En la puerta me despedí del simpático y temido republicano, que partió en su rico automóvil... Mientras se alejaba, me quedé filosofando un poco.

¡La igualdad económica!... ¡Acabar con la abominable diferencia de clases!... Verdaderamente, los ideales del Sr. Lerroux no pueden ser más grandes y más sublimemente redentores.

JOSÉ MARÍA CARRETERO.»

Com se veu a *El Intransigente* haurien de contractar an en Carretero pera fer ironies amb els'automòbils den Lerroux.

Don Joan

Avans d'ajuntarnos amb els castellans, nostre don Joan era aquell de la corranda mallorquina.

*« D. Joan y don Ramón
tornaven de la colçada;
D. Joan en cavall blanc
y D. Ramón d'alt de una aca ».*

Prò avui el nostre D. Joan ja no es el de la corranda mallorquina; tampoc es el de'n Gabriel Tellez, ni el de Molière, ni el de Byron.

El nostre D. Joan, el D. Joan que viurà sempre es el que s'ens presenta, cridant:

*« ¡Cuál gritan estos malditos
pero, mal rayo me parta!
si en terminando la carta
no pagan caros sus gritos ».*

y es el que viurà sempre per rahó senzilla.

Aquet D. Joan den Zorrilla es la encarnació de lo que tots voldriem ser. Un reflexe de lo que tots voldriem fer. La seva mort, en aquets paissos de fe, la mort per tots somiada.

Cuan estiguem ja a les acaballes un bon parent que'ns avisi:

*« Aun queda el último grano
en el reloj de tu vida ».*

y desseguida un bon consell:

*« Un punto de contrición
da a un alma la salvación ».*

Contrició desseguida y cap al cel de correguda y amb apoteosis y tot.

¿ Qui no voldria fer un negoci aixís?

Sobre tot després d'haver pogut contar als amics que:

*« Yo a los palacios subí
yo a las cabañas bajé
y en todas partes dejé
memoria alegre de mí.
De la hija del pescador
a la princesa real
ha recorrido mi amor
toda la escala social ».*

Això es vida!, res de vida alegre y mort tristal. No, no: Vida alegre y santa mort y després es cel per tota la eternitat. Una eternitat abrassat am donya Inés que bé podria dirse Carme, Maria o Angeleta.

El don Joan den Zorrilla es el nostre don Joan.

— Vaja adeu, el dia que torni menjarem cassà.
— Ja ho se, conill.

Or de lley

II

La matansa del porc

BALADA SIMBÓLICA EN PROSA RITMADA

I

'Istiu ja s'es fos. ¡Bé prou que durava!
Caldrà xapar troncs per fer foguerades,
barrar finestrons, tancar portalades.
¡Adeu! Fins un altr'any, a l'enciser clar
de lluna, tendres corrandes. ¡Adeu! Fins a l'istiu vi-
nent, amb una estimada en grapa, alegres fontades!
¡Car l'istiu, ja s'es fos!

El rei de l'hivern ja's pentina la barba y envia'l
seu buf, que dona frisansa.

Cada jorn l'aire es més viu y la llar més cercada.
Cada vespre 'l temps més rúfol y més fresca la teva
galta. Cada nit el jas més dols y més aspra la llevada.

Car el rei de l'hivern, a la matinada envia el seu
buf, que dona frisansa.

III

El blat ros y bell, la verema sucrada.

— De tot tindrè l'hivern, muller estimada.

— De tot — respon la bella, — quan haguè m mort

el porc y adobat carn salada; quan sigui'l rebost plè de pernils ben fumats y picant butifarra.

— Prou tens raó, ma amiga, y abans Sant Martí al més ferm garrí tollirem la vida. Car si el blat fou bell y la berema sucrada, així tindrem de tot, muller estimada.

IV

¡Que n'es de bufó y que fort que ronca! ¡Que n'es d'aixerit y am quín goig s'afarta!

Vora la pica ronfleix el garrí, vora la pica remugant pitansa. Tots li paguen tribut: el mestre'l peixeix donantli aglanada; sa muller l'abeura, y am mà ben suau li colpeja l'anca; la brivalla am riotes segueix ses trotades, y a sa cúa en «esse» hi penja garlandes.

¡Car n'es molt de bufó! ¡Y tant fort que ronca!

¡Car n'es molt d'aixerit! ¡Y am quín goig s'afarta!

V

— ¡Ansia, baillets, doneuli pitansa! ¡Ansia, no planyeu res! ¡Ansia, afarteulo!

Diu axí el bon masover que té'l mas sota el turó ont s'aixeca aquella torre que n'es de foragits presó.

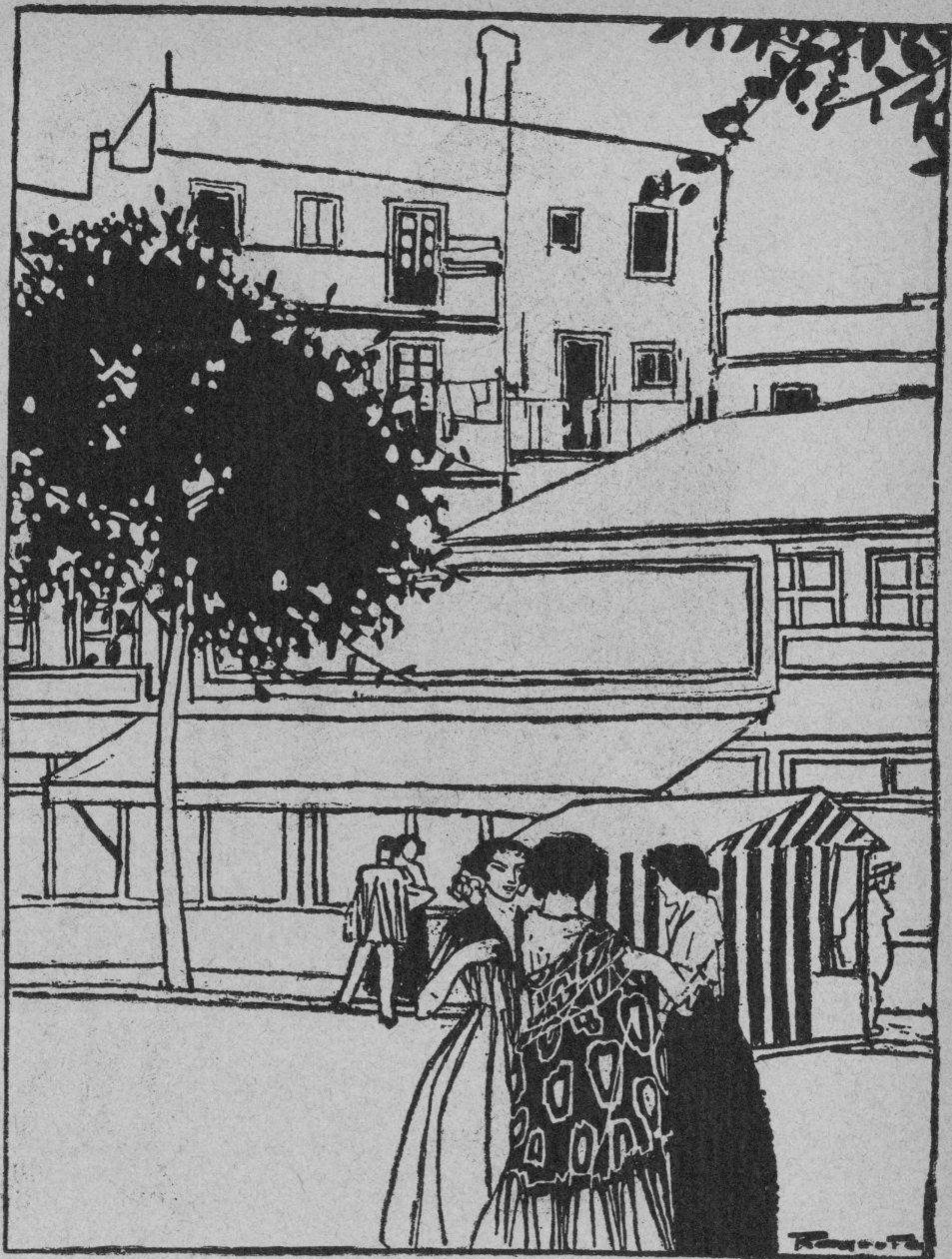
Altra matansa:

De la torre n'ix un pare acompanyat de frare llec, que porta alforja a l'espatlla:

— ¿No'ns fariau caritat, bona gent, per aquell altre? La Justícia ha disposat que siga guardat am ferros y després siga aforcat per exemple y escarment... d'hommes roíns; mes com se troba dolent, per ara no vol matarlo, y nosaltres compassius, fem de tot per engreixarlo.

Resposta del masover:

— Bé sé prou de quí'm parreu y quan gran fou sa maldat; mes si la Justícia vol que sigui al butxí

LA MULLER DEL FERROVIARI

— Vaja, que deus estar contenta havent guanyat el teu marit.

— Qui està content es l'adroguer, el forner y el carnicer que ja no's veien segurs els comptes.

lliurat, me sembla forsa crudel lo retardar la matansa.

— Estirabot del frare:

— L'afartèm — respon el frare, — porque a l'acte de penjarlo siga més forta l'estropada.

JOSEP PIN Y SOLER

— No, més me faltaria topar altra volta amb uns ferroviaris.

La mamà

La meva mare es una senyora; ni alta ni baixa, de cos esbelt a pesar dels seus nou parts, am les mans més blanques que la neu, les mans més blanques qu'he vist; amb el rostre bondadós am rastres d'haver sigut bonic y coronat amb una cabellera platejada: no tinc recort de mai haverla vista am cabells negres.

Extraordinariament curta de vista, uns lentes d'or van sempre encaballats sobre'l seu nas.

Es filla del carrer dels Abaixadors, sent el seu pare el Sr. Cinto, un conegut y acreditat fideuer, y la seva mare D.ª Clara, filla d'uns altres fideuers, molt acreditats també, la botiga dels quals radicava en el carrer dels Arcs.

El meu avi's casà jove y tingué moltes noies y un sol noi; aquest morí de desgracia, y l'home's trova amb un veritable aixàm de mosses.

Les dos grans portaven la botiga, la mamà no arribà a cuidarsen mai, perque avans de que tingués edat per tals afers, el seu pare, a qui els negocis havían anat molt bé, obligat per les instancies de la meva avia y els precs de les meves ties, a les quals no era grat restar darrera el taulell, plegà'l ram y se retirà amb una renda de disset a divuit duros.

Contribuí també, o accelerà també aquesta resolució un graciós accident que a n'ell no va semblarnhi gairey que la mamà no pot recordar sense, segons se diu, esqueixarse de riure.

En aquells temps les mones de Gibraltar eren obgete d'un gran contrabando, a causa d'estar de moda el tenirne y cobrar la Duana uns forts drets per la seva introducció.

El meu avi tractava molt, com a fideuer, am capitans de barco, ja que aquets embarcaven pastes pera portarles a La Habana, a Canaries y als paissos americans.

Un dematí, n'entrà a la botiga un d'ells, gran parro-

quià, seguit de quatre mariners.

— ¿Còm va, estimat senyor fulano?

— Molt bé, senyor Joan, volia demanarli un lleuger favor.

— Vostè dirà.

— Entrèm a dintre, es cosa reservada.

Un cop a la rebotiga, l'home s'esplicà. Res, que portaven uns micos amagats, y com que'ls mariners no sabien els carrers de Barcelona, li demanava que'ls hi guardés, qu'ell aniria recullintlos a mida que'ls repartís entre'ls clients que'ls havien encarregat.

Accedí l'avi, y pensant ahont colocarlos se ficà en una bota vuida que hi havia en la botiga. Els mariners se tragueren les bestioles de la pitrera y després de colocarles dintre, posaren a sobre un cedàs amb un pes d'arroba perque no podessin aixecarlo els animalets.

Marxà'l capità, sortiren els mariners, y havent entrat l'avia, l'avi sortí també sense dir res.

La senyora Clara, qu'era una fura, comensà a mirar per tot y desseguida s'adonà del pes sobre'l cedàs.

— ¡Sembla impossible, quina poca cura, deuen volguerlo reventar! Y l'aixecà.

¡Què va haver fet! Encare no havia deixat el pes a terra ja tenia set micos a la botiga, enfilantse pels aparadors, grintantse amb els llums, trencant pots y cometent les mil facessies que forsosament han d'ocorrers als folls cervells de set simis.

Costà Deu y ajuda recluirlos. Després l'avia declarà solemnement que prou taulell, y la botiga fou venuda.

Aixís la mamà visqué sempre com a senyoreta dintre del pis més pintoresc de Barcelona.

Cresqué doncs, en aquell ambient dels barris de Santa Maria fent una vida felissa, coneixent a tots els vehins, fent comedia d'aficionats are a casa d'aquet, ara a casa d'aquells; divertintse am les astucies y rivalitats dels mantegaires, anant a Romea els dissaptes al vespre y al café els diumenges a la tarde. Concorrent als balls del Liceo, admirant les cabalgates del Taller Embub, estrenant vestit de seda negra per Setmana Santa y passejant cada tarde per Muralla de Mar.

D'aquells temps ne tinc una visió claríssima, per lo que n'he sentit contar una y cent voltes a n'ella, que te una memoria privilegiada.

Aixís sé d'aquell, que després va ser capellà, y que aleshores s'entretenia fent sermons a les joves oientes.

Aixís sé d'aquelles bromes dels guants plens de serradures que esdevenin balbs en mans del aimadors que creien estrenyer les de l'estimada.

Aixís se de la Mercé de can Clavell, la qual estirant la roba del pagès, per devant o per darrera el convencía de que un vestit tot sacsons li venia a la mida.

Incidentalment se parlava de tot això. Potser d'una manera particular y tot.

La mamà arriba a casadora. Tornava de Galicia,

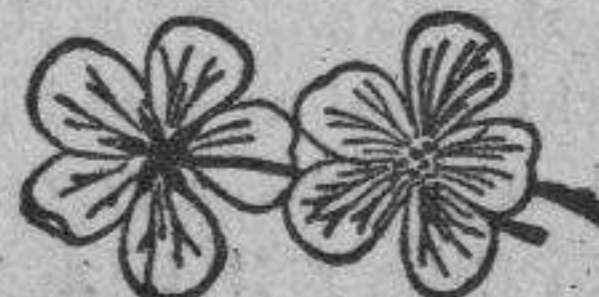

EL TENORIO D'ENQUANY

El banquer Lerroux-Tenorio :

*¡Hermosa noche!... ¡Ay de mí!
Cuantas como esta tan puras
en infames aventuras
desatinado perdí.*

ahont durant any y mitj assistí a una germana seva, ahont feu amistat amb el pare de D. Ramòn del Valle, qui la recorda com un dels bells recorts de sa infancia. Se trova amb el pare. Y... aquí se comensa'l segon y doloròs capítol de la vida de la meva mamà.

L'encola cristos

No'n voliem sapiguer d'altre. ¿Sabeu com li diuen an en Pagès y Rueda? L'encola cristos.

De primer fa extrany que a un home com en Pagès y Rueda li diguin tal cosa. Pero tot té la seva historia en el mon.

Diuen que hi havia un home, petit, petit, que en un recó d'escaleta se dedicava a adobar figures de pessebre: les encolava, les hi posava brassos y caps romputs; les feia noves, en una paraula.

Y an aquest home quant li preguntaven per la seva feina, responia ab una veu fonda, com sortida dels inferns y que contrastava ab sa figura y ab la manera del seu treball: — Encolo cristos.

Lo mateix, lo mateix, que en Pagès y Rueda. Se passa la vida matant mosquits y si algú li pregunta per son treball, contesta ab veu ronca: encolo cristos.

«Senyora avia vol marit»

EN Pous y Pagès ha obtingut un gros y senyalat triomf am la seva hermosa comedia *Senyora avia vol marit*. Veusaquí com aquest home de voluntat, de fé inacabable, en la forsa del seu valer y en els destins de la literatura catalana, triomfa en mitj del general chor de «¡crisi! ¡crisi!»

Aixís se demostra la falsetat de la paraula. Portant al teatre una obra maravellosa, que tinguin d'aplaudir els iniciats y les gents senzilles. Aquest serà solament el camí del renaixement del nostre teatre. Tot lo demés son falornies.

Si'ls crítics traductors, si els empresaris autors (?) han fet devallar la nostra escena, que'ls homes com en Pous, de grossa forsa espiritual, l'axequin en triomf, amb obres com *Senyora avia vol marit*.

Nosaltres ens en felicitem, de que en Pous hagi posat a sa carrera artística un nou llorer.

Deliri de grandeses

MUNTAÑOLA, sí; Muntanyola, no!...

El curiós llegidor sabrà que hi ha un follet publicat sots el títol de *Doctrina Catalanista*, firmat per D. Enric Prat de la Riba y D. Pere Muntañola.

Val a dir, que l'avui regidor no'n va escriure ni una ratlla del follet de referencia. Les ratlles son den Prat y en Muntañola no feu més que pagar l'edició, ja que aleshores l'abillava.

Eran inseparables en Prat y en Muntañola, cavaller y escuder, que anaven per aquets mons de Deu, predicant catalanisme.

Vinguè el día en que fou fallat el concurs en que's premià la *Doctrina Catalanista*, a Sabadell, y, naturalment, els dos homes hi anaren, perque aleshores encara no's coneixia aquesta nova fórmula política de l'oportunisme y del sentit pràctic.

Doncs, veusaquí que'ls dos autors de la *Doctrina Catalanista*, foren rebuts ab brassos atents, y obsequiats per tots cantons. Però, com que hi havia aglomeració de gent tingueren de dormir tots dos en una mateixa habitació.

Y en Muntañola, que té desitjos de passar a la posteritat, escriguè en una paret:

«En aquesta habitació dormiren el día tants de tants de tants, n'Enric Prat de la Riba y en Pere Muntañola, autors de la *Doctrina Catalanista*. Any tants de l'esclavatje de Catalunya».

¡Llàstima que no hagi anat a Tarragona a recordar la paternitat d'aquell follet que'ns ensenyà a ésser estridents als que escribim EL GALL.

La targeta de visita

HEM tingut ocasió de veuren una que'ns ha cridat l'atenció poderosament.

Diu aixís: «Excmo. Sr. D. Bartolomé de Rosselló», y pertaneix al redactor en cap de *La Tribuna*. Val a dir que un home aixís havia de menester tals targetes, per allò de que'l càrrec s'ho porta. Un home que per superiors gerarquics té an en Marinello, an en Milà y Camps y an en Fabra, realment té de posarse a les targetes l'Excmo.

Això recorda aquella altra targeta que deia: «Fulano de tal, viajero de 1.ª clase del vapor *León XIII*», o aquella altre de «Mengano de tal suscriptor de *El Imparcial*».

Però aquests no eren periodistes y no ilustraven a l'opinió pública, encara que sigui desde un periòdic *ilustrat* com *La Tribuna*.

EL GALL

SETMANARI NACIONALISTA

Cantarà cada dijous

Número solt : **10 cèntims**

SUSCRIPCIÓ : Espanya y possessions espanyolas, **1'50 Ptes.** trimestre

Estranger, **2'50 Ptes.**

■ ■ ■

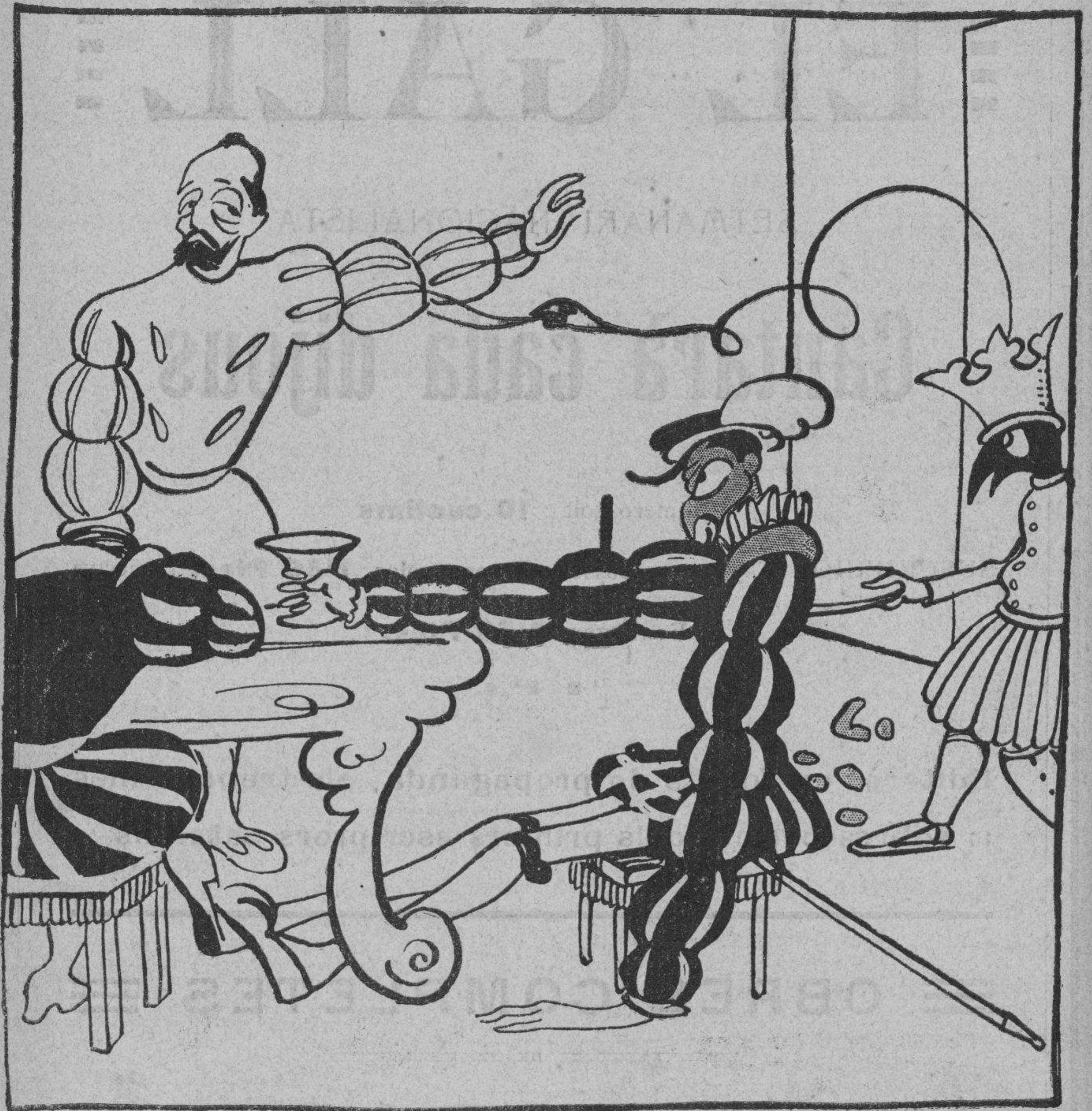
Editarà, en follets de propaganda, els treballs més
 :: sobressortints dels primers escriptors catalans ::

≡ OBRES COMPLETES ≡

DE

JOAN MARAGALL

≡ GUSTAU GILI, Editor :: Carrer Universitat, 45, interior ≡

EL TENORIO D'ENGUANY

Dr. Robert-Comendador a Cambó-Tenorio :

*Dios en su santa clemencia
te concede todavía,
D. Juan, hasta el nuevo día
para ordenar tu conciencia.*